

Stoppa kvalitetsrasen. Starta framtidsarbetet.

Runt om i landet varslas tusentals anställda i sjukvården, oron är stor för patienternas säkerhet. Den borgerliga regeringens passivitet gör att jobbkrisen nu leder till ett kvalitetsras. Vi socialdemokrater vill att staten nu skyndsamt investerar minst 10 miljarder kronor extra till kommuner och landsting. Men den akuta krisen får inte skymma de borgerliga partiernas ideologiska utförsäljningar, där företagens behov sätts före patienternas och gräddfiler införs för den som har råd att betala. Den får heller inte stoppa vårt arbete med att utveckla vår egen sjukvårdspolitik. Sjukvården måste förbättras för alla. På dagens Vårdtoppmöte samlas vi för att starta framtidsarbetet.

Sjukvården betyder ofta skillnaden mellan liv och död. När en svårt sjuk person kan botas, när en allvarligt skadad människa kan läka och återvända till jobbet och när ett förtidigt fött barn kan räddas upplevs det ofta som ett mirakel. Men det som den enskilda individen, föräldrarna eller de närstående tar del av är inga övernaturliga händelser. Det är resultatet av ett professionellt arbete av engagerade medarbetare och betydande gemensamma investeringar under många års tid. Målet att alla, inte bara några, ska få ta del av den allra bästa hälso- och sjukvården har drivit på utvecklingen i den svenska sjukvården så att den idag håller internationell toppklass.

Hälso- och sjukvården handlar också om att erbjuda en bra vård och omsorg för våra äldre, en kvalitativ hemsjukvård och en väl utbyggd elevhälsa. Alla ska få en god behandling – vården ska vara jämlik och jämställd. Ska folkhälsan kunna förbättras räcker det inte med insatser i sjukvården, det krävs en samlad politik för bättre livsvillkor och minskade klyftorna mellan människor.

Trots de goda resultaten i hälso- och sjukvården finns många brister. Köerna växer, information och service motsvarar inte alltid våra förväntningar och på många håll försämras tillgängligheten. Dessutom varierar kvalitet och tillgänglighet över landet. Ojämlighet i inkomst och utbildning, brister i jämställdhet och alla former av diskriminering avspeglar sig både i människors hälsa och i tillgången till vård. Fortfarande gäller att den som är rik oftare är frisk.

De borgerliga partierna gör inget för att möta dessa utmaningar. I stället sänker de skatterna, genomför ideologiska privatiseringar och inför så kallade ”vårdval” där fler privata utförare är ett självändamål – inte ökad kvalitet eller inflytande för medborgarna. För oss socialdemokrater är det inte avgörande vilken driftsform en vårdcentral har; vi vill säkerställa att alla får en högkvalitativ vård - oavsett om vårdcentralen är offentligt, privat, kooperativt eller ideellt driven.

Sjukhusen är resultatet av flera generationers gemensamma investeringar och utgör ofta centrala nav för hälso- och sjukvården i sitt område. Eftersom det är där en stor del av framtidens hälso- och sjukvård formas genom forskning och utveckling är det viktigt att sjukhusen inte säljs ut, privatiseras eller styckas upp till ”vårdgallerior”.

Sjukvård är inte en vara som andra. Betalningsförmåga eller bakgrund får aldrig avgöra tillgången till vård. Hur sjukvården finansieras, fördelas och organiseras speglar ett samhälles människosyn. Har alla människor rätt till en solidariskt finansierad vård utifrån sina behov? Eller ska marknad och efterfrågan styra? För oss socialdemokrater är svaret enkelt: Plånboken ska aldrig styra tillgången till vård. Det kräver att vi investerar i en bättre sjukvård för alla och stoppar gräddfilerna. Det kräver också solidaritet med kommande generationer. Vi behöver investera i forskning och utveckling idag för att kunna erbjuda alla en sjukvård av internationell toppklass i framtiden. Vi behöver mer forskning för att stimulera framväxten av nya läkemedel och medicinteknik som räddar liv och skapar välstånd.

1. Investeringar – inte nedskärningar

Hälso- och sjukvårdens andel av de gemensamma resurserna måste öka. Redan nu måste nya statliga resurser tillföras sjukvården för att motverka att jobbkrisen leder till ett kvalitetsras. Mer än hälften av landets landsting planerar nedskärningar. Läkare, sjuksköterskor, sjukgymnaster, undersköterskor och annan vårdpersonal riskerar att gå rakt ut i arbetslöshet trots att de behövs i sjukvården. Risken är att vi nu står inför ett kvalitetsras som direkt drabbar dem av oss som just nu är mest beroende av vården – de sjuka och sköra. Vi socialdemokrater är djupt oroade över den ekonomiska situationen i många kommuner och landsting, och vill att staten ska investera minst 10 miljarder kronor extra i landets kommuner och landsting 2009 och 2010.

Inget är mer avgörande för kvaliteten i hälso- och sjukvården än de anställdas kunnande och engagemang. Att rekrytera och behålla duktiga medarbetare i hälso- och sjukvården är en stor utmaning redan idag, och kommer att bli en än större utmaning när behovet av sjukvård ökar med en åldrande befolkning. Kommuner och landsting behöver värdesätta personalens insatser högre och ge bättre möjlighet till inflytande

och delaktighet. Det utvecklar vården, och leder till effektivare resursutnyttjande. Vi vill utveckla hälso- och sjukvården till mönsterarbetsplatser.

2. Toppkvalitet för alla - inte gräddfiler

Alla medborgare ska ha lika tillgång till högkvalitativ vård. Ingen ska behöva gå miste om de rekommenderade behandlingarna eller de mest effektiva läkemedlen. Idag finns oacceptabla skillnader i kvalitet och tillgång till vård mellan olika samhällsklasser, mellan män och kvinnor, mellan olika landsting och beroende på etnisk bakgrund. Och utvecklingen går åt fel håll. Den borgerliga regeringen har öppnat för gräddfiler i sjukvården för den som har råd att betala extra.

För att alla ska få del av en hälso- och sjukvård av högsta kvalitet räcker det inte med ökade resurser. Vi måste också se till att alla verkligen får del av en god vård. Då krävs mer än att granska felaktigheter i efterhand; staten måste ta ett ansvar för att det blir rätt från början. Vi vill därför införa en nationell certifiering av samtliga vårdgivare, både privata och offentliga. Vårdgivarna ska bedömas utifrån den kvalitet och den patientsäkerhet de kan visa upp i klinisk verksamhet, inte enbart utifrån teoretiska underlag. Endast godkända vårdgivare ska få möjlighet att medverka i den offentligt finansierade sjukvården. Alla medborgare ska kunna lita på att vården har god patientsäkerhet, att vårdgivarna följer de nationella riktlinjerna och vårdgarantin och att vårdgivarna rapporterar till kvalitetsregister.

Vi motsätter oss regeringens utförsäljning av Apoteket. Läkemedel är idag den vanligaste behandlingsmetoden inom sjukvården. Sverige har ett av de mest kostnadseffektiva och säkra sätten att distribuera läkemedel i världen – och regeringens förslag om avreglering kommer att leda till högre priser och sämre information. Vi ser läkemedel som en viktig del i hälso- och sjukvården, och inte som vilken handelsvara som helst.

3. Bättre tillgänglighet – inte längre köer

Det ska vara enkelt att komma i kontakt med vården. Alla patienter ska få besked direkt om vad som händer med deras remiss eller undersökning redan vid den första kontakten med vården. Det ska också vara enkelt att välja och att boka en tid som passar, till exempel via Internet. På många håll behöver öppettiderna på vårdcentralerna förlängas och närsjukvården byggas ut. På andra håll behövs särskilda insatser för att utbilda och rekrytera fler allmänläkare. Sjukvårdsrådgivningen måste byggas ut både på webben och via telefon så att alla ska kunna få säkra svar av en sjuksköterska på frågor om sjukdomar och vart man ska vända sig om man behöver uppsöka sjukvården. All information om patienten ska samlas på ett ställe: en patient – en journal.

Den marknadsstyrning av vården som de borgerliga partierna nu genomför både på nationell nivå och i många landsting ger full frihet för vårdföretagen att etablera sig där det är mest lönsamt. Det leder till att tillgängligheten på primärvård i de områden där behoven är som störst minskar. Vi vill se ökad valfrihet för patienterna – men inte för vårdföretagen, och kräver därför att den fria etableringsrätten för vårdföretagen inte genomförs.

4. Tid för vård – inte mer administration

Läkare, sjuksköterskor och övrig vårdpersonal behöver mer tid att jobba direkt med patienterna. Idag ägnar läkare och sjuksköterskor endast cirka 35 procent av sin tid åt direkt patientarbete. Dokumentation och administration är nödvändigt men tar idag orimligt mycket tid. Kvalificerad vårdpersonal använder idag för mycket tid åt att vänta på resultat eller varandra, att leta efter journaler eller annat, att boka om och sköta logistik.

Vi föreslår att staten tar initiativ till att tillsammans med sjukvårdshuvudmännen utveckla ett handlingsprogram – Tid för vård - för att systematiskt minska den tid vårdpersonalen måste ägna åt administrativa arbetsuppgifter och annat som inte är till direkt nytta för patienterna och vårdarbetet. Målet bör vara att inom en femårsperiod uppnå att minst hälften av vårdpersonalens tid ägnas åt patientarbete. Detta skulle uppskattningsvis frigöra tid motsvarande minst 20 000 nya läkare och sjuksköterskor i vården. Detta reformarbete får inte resultera i minskade resurser till sjukvården, den tid som frigörs ska användas till att förbättra vården och arbetsmiljön.

5. Valfrihet för patienter – inte för vårdföretag

Nu tvingar den borgerliga regeringen alla landsting att genomföra det moderata vårdvalsexperimentet från Stockholm. Det innebär att skattebetalarna ska betala för vårdföretag som får etablera sig där de finner det mest lönsamt istället för där behoven är störst. Det leder till nya klyftor och att pengar som behövs i vården slösas bort.

Där det finns underlag för fler vårdgivare vill vi att medborgarna ska kunna välja vilken läkare och vilken vårdcentral de vill besöka. Vi ser inget självändamål med privata utförare; kvalitet och patientsäkerhet är viktigare än driftsform. Vi vill att resurserna i hälso- och sjukvården ska fördelas utifrån behov, både vårdtyngd och socioekonomi måste beaktas. Ingen patient får väljas bort. Även den personal som har privata arbetsgivare ska ha meddelarskydd och kollektivavtal, medborgarna ska ha möjlighet till insyn i privata verksamheter och behov – inte vinstintresset – ska styra vårdens prioriteringar oavsett driftsform.

Vårdval och hälsoval bör utformas utifrån lokala förutsättningar, med ersättningssystem som sätter medborgarnas behov i fokus och gärna i bred politisk överenskommelse.

* * *

Vårdtoppmötet är en del av utvecklingen av Socialdemokraternas politik. Hittills har omkring 450 000 personer på ett eller annat sätt nåtts av eller deltagit i våra rådslags arbete. Tillsammans formar vi framtiden.